

УДК 327

УКРАЇНСЬКО-ЛІВАНСЬКІ ВІДНОСИНИ У 2010 РОЦІ

**КОВАЛЬ В.О.,
Надзвичайний
і Повноважний
Посол України
в Ліванській
Республіці**

Стаття присвячена українсько-ліванським відносинам. Дані, які використовує автор, відносяться до періоду 2010 року. Подано аналіз співробітництва України і Лівану у політичній та торговельно-економічній сфері, співпраці в культурно-гуманітарній сфері. А також мова йде про розширення договірно-правової бази відносин між Україною та Ліваном.

Ключові слова: Україна, Ліван, двосторонні відносини, спільні інтереси, торговельно-економічне співробітництво, візити, наука.

Розвиток українсько-ліванських відносин у 2010 році можна оцінити загалом позитивно. Це стосується політичного та торговельно-економічного співробітництва, співпраці в культурно-гуманітарній сфері, розширення договірно-правової бази відносин між Україною та Ліваном.

Незважаючи на складну політичну та безпекову ситуацію в Лівані, після восьмирічної перерви вдалося відновити двосторонній політичний діалог на вищому рівні. Мова йде насамперед про зустрічі Міністра закордонних справ України К.І.Гриценка з ліванським керівництвом під час його офіційного візиту до Бейрута 17-18 жовтня 2010 року, а також про зустрічі Міністра економіки і торгівлі Лівану, співголови Міжурядової українсько-ліванської комісії з торговельно-економічного співробітництва М.Сафаді з українськими високопосадовцями в рамках проведення її першого спільного засідання 29-30 листопада 2010 року в Києві.

Минулий рік був успішним для розвитку торговельно-економічного співробітництва. Значно зріс двосторонній товарообіг, обсяги якого вперше перевищили 1 млрд.дол.США, започатковано

діяльність Міжурядової українсько-ліванської комісії з торговельно-економічного співробітництва. Наповнюється практичним змістом діяльність Українсько-ліванської ділової ради, зокрема, проведені бізнес-форуми в Бейруті та Києві.

У 2010 році досягнуто позитивних зрушень у питанні розширення договірно-правової бази відносин між Україною та Ліваном. Завершена підготовка до підписання проектів Угоди про правову допомогу у цивільних і кримінальних справах, Угоди про екстрадицію, та Угоди про взаємне визнання документів про освіту, наукові ступені і вчені звання. За результатами засідання Комісії розпочато опрацювання низки проектів угод економічного характеру.

Розвивалася співпраця у сфері освіти – у 2010 році до навчальних закладів в Україні прийнято близько 180 ліванських студентів. Здійснювався туристичний обмін.

Продовжувалася плідна взаємодія двох країн в рамках міжнародних організацій, зокрема, у вигляді взаємної підтримки кандидатур до їхніх керівних органів.

Стосовно візитів українських офіційних осіб слід насамперед відзначити офіційний візит до Бейрута 17-18 жовтня 2010 року Міністра закордонних справ України Костянтина Грищенка, який став першим в історії двосторонніх відносин. Це був також перший візит Міністра закордонних справ (після його призначення) до арабської країни, який засвідчив, що Україна приділяє належну увагу розвитку співробітництва з арабським світом.

Під час зустрічей з ліванськими посадовцями Міністр закордонних справ України обговорив питання інтенсифікації політичного діалогу, активізації торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва, розвитку співпраці в освітній сфері. Відбувся обмін думками щодо актуальних регіональних питань, зокрема, перспектив близько-східного врегулювання.

В рамках візиту глава українського зовнішньополітичного відомства зустрівся з Президентом Ліванської Республіки Мішелем Сулейманом, Головою Національної асамблеї Набігом Беррі, провів переговори з Міністром закордонних справ та у справах емігрантів Ліванської Республіки Алі аль-Шамі.

Відбулася зустріч Міністра з представниками ліванських ділових кіл.

Глава українського зовнішньополітичного відомства дав інтерв'ю провідній ліванській арабомовній газеті «Аль-Нагар» та Центральному агентству новин «Аль-Марказія».

Візит підтвердив зацікавленість ліванських політиків та бізнесменів до розвитку всебічної співпраці з Україною.

З ліванської сторони слід відзначити насамперед візит 29-30 листопада 2010 року до Києва Співголови Міжурядової українсько-

ліванської комісії з торговельно-економічного співробітництва, Міністра економіки і торгівлі Лівану Мохамеда Сафаді на чолі делегації для участі у її першому спільному засіданні. В рамках цього візиту відбулися зустрічі М.Сафаді з Прем'єр-міністром України Миколою Азаровим, Міністром закордонних справ України Костянтином Грищенком та Міністром економіки України, співголовою Комісії Василем Цушком.

В ході цих зустрічей сторони позитивно оцінили стан та перспективи розвитку торговельно-економічного співробітництва між двома країнами. Перспективними напрямками для взаємовигідної співпраці були визначені енергетика, сільське господарство, транспорт, водне господарство, фармацевтика, банківська та інвестиційна сфера, туризм. Зокрема, сторони висловили думку, що позитивного результату можна досягти шляхом поєднання промислових і аграрних потужностей України з фінансовими та сервісними можливостями Лівану.

Українська сторона запропонувала ліванській стороні розглянути можливість залучення до проекту створення транспортного коридору від Балтики (через Білорусь, Україну, Туреччину, Сирію та Йорданію) до Лівану і далі до Червоного моря та Перської затоки.

М.Сафаді позитивно оцінив можливість диверсифікації економічного співробітництва шляхом залучення промислового, технологічного та науково-технічного потенціалу України для реалізації стратегічних економічних проектів на території Лівану. Після формування нового ліванського уряду українська сторона надішле запрошення міністру енергетики та водних ресурсів Лівану відвідати Україну з метою ознайомлення з продукцією в енергетичній сфері.

Україна висловила готовність сприяти у вступі Лівану до СОТ.

Варто зазначити також, що на кінець травня 2010 року планувалося проведення візиту в Україну голови Національної асамблеї Лівану Набіга Беррі. В останній момент спікер ліванського парламенту переніс свій візит на пізніший час, мотивуючи це складною ситуацією в країні та необхідністю його присутності в Лівані.

Що стосується візитів у 2011 році, то їх здійснення значною мірою залежатиме від ситуації в Лівані. Опрацьовується, зокрема, питання участі української делегації високого рівня у церемонії офіційного відкриття нового приміщення Посольства України в Бейруті, яка відбудеться орієнтовно у другому кварталі ц.р. Ми розраховуємо також на приїзд української делегації для участі у другому спільному засіданні Комісії у другому півріччі ц.р. З метою налагодження співробітництва між депутатськими групами з міжпарламентських зв'язків Національної асамблеї Лівану та Верховної Ради України опрацьовується питання запрошення ліванськими парламентаріями їхніх українських колег здійснити візит до Бейрута.

Ми сподіваємося, що ближчим часом політична ситуація в Лівані стабілізується, і що у 2011 році відбудеться згаданий візит голови Національної асамблеї, а також візити інших ліванських посадовців та політиків.

Крім того, в I півріччі 2011 року в Києві планується проведення політичних консультацій між МЗС двох країн на рівні Заступників Міністра.

Розвиток українсько-ліванських торговельно-економічних відносин у 2010 році також можна оцінити позитивно. Так, за даними Держкомстату України, товарообіг між двома країнами за 2010 рік склав 1 млрд. 37 млн. дол. США, з них 1 млрд. 33 млн. дол. США складає український експорт та 4 млн. дол. США – український імпорту. Незважаючи на світову фінансову кризу, товарообіг зріс у 1,5 рази у порівнянні з 2009 роком. За Україною зберігається суттєве позитивне сальдо (99 %).

За ліванською статистикою товарообіг між нашими країнами за 2010 рік становить 339 млн. дол. США. Велика розбіжність в статистиці пояснюється тим, що ліванські компанії, купуючи в Україні різну продукцію, не розмитнюючи на території Лівану реекспортують її до інших арабських країн, і таким чином інформація стосовно цієї продукції не надходить до митниці Лівану і не враховується ліванською статистикою.

Протягом 2010 року імпортовано з України 436 тисяч тон металопродукції. За цим видом продукції Україна займає перше місце в Лівані і складає 34% від загального об'єму імпортованого металу на ліванський ринок.

Протягом 2010 року Ліван імпортував з України 221 тисячу тон різних зернових культур, що складає 23% від загального обсягу на ліванському ринку; Україна вийшла на друге місце.

Важливу економічну складову мав офіційний візит до Лівану Міністра закордонних справ України Костянтина Грищенка у жовтні 2010 року. Відбулася його зустріч з ліванськими бізнесменами – членами Українсько-ліванської ділової ради та іншими представниками місцевих бізнесових кіл. У виступі перед присутніми Костянтин Грищенко наголосив на зацікавленості України у розвитку всебічного співробітництва з Ліваном. Позитивно оцінивши нинішній стан двосторонньої торговельно-економічної співпраці, Міністр висловився за її диверсифікацію та більш повне використання значного потенціалу обох країн. Костянтин Грищенко привернув увагу ліванських ділових кіл до кроків, які здійснюються керівництвом України з метою створення сприятливих умов для іноземних інвесторів, і запропонував їм розглянути можливість участі у реалізації масштабних проєктів, зокрема в рамках підготовки до проведення в нашій країні Чемпіонату Європи з футболу Євро-2012.

Іншим важливим заходом стало проведення у листопаді 2010 року в Києві першого спільно-

го засідання Міжурядової українсько-ліванської комісії з торговельно-економічного співробітництва. Під час засідання сторони відзначили великі можливості для розширення і диверсифікації економічного співробітництва, зокрема, шляхом залучення промислового, технологічного та науково-технічного потенціалу України для реалізації стратегічних економічних проєктів на території Лівану.

В рамках проведення засідання відбувся бізнес-форум за участю українських та ліванських бізнесменів. Бізнес-форум відкрили співголови Міжурядової українсько-ліванської комісії з торговельно-економічного співробітництва – Міністр економіки України Василь Цушко та Міністр економіки і торгівлі Лівану Мохаммад Сафаді.

Перспективним вбачається співробітництво в енергетичній сфері. Українські компанії могли б брати участь у спорудженні теплових електростанцій, з поставкою вітчизняних турбін; будувати в гірських районах Лівану міні-гідроелектростанції та дамби, споруджувати ЛЕП, постачати широкий спектр енергетичного обладнання (трансформатори, генератори та інше).

Достатня сировинна база обох країн є хорошою передумовою для створення спільних виробничих потужностей у харчопереробній галузі.

Зацікавленість у ліванських бізнесменів викликає також сільськогосподарська техніка, як колісні та гусеничні трактори невеликої потужності, сіялки, плуги, борони, культиватори. Крім того, ліванських фермерів цікавлять мінеральні добрива українського виробництва.

Перспективним є інвестиційне співробітництво. На території України зареєстровано 56 підприємств за участю ліванського капіталу.

Значні резерви має міжрегіональна співпраця. В цьому плані досягнута домовленість про візит бізнесменів Львівщини до Лівану та підписання Угоди про співробітництво між ТПП Львівської області та Торгово-промисловою і сільськогосподарською палатою Захла та долини Бекаа.

Діяльність Посольства на консульському напрямі в 2010 році зосереджувалася, насамперед, на захисті прав та інтересів громадян України в країні перебування, поліпшенню їхньої безпеки та захищеності в місцях компактного проживання, а також на популяризації серед населення країни перебування туристичних та освітніх можливостей України.

Зважаючи на те, що серед осіб, які перебувають на консульському обліку в Посольстві, переважну більшість складають громадянки України, одружені з ліванцями, та їхні діти, саме ця категорія громадян найчастіше звертається до дипустанови щодо відновлення їх порушених прав. Загалом аналіз звернень громадян свідчить, що їхня обізнаність щодо своїх прав та законів країни перебування залишається недостатньою.

У зв'язку з цим консульський підрозділ особливу увагу приділяв інформуванню громадян про їхні права за кодоном, про діяльність і можливості міжнародних та місцевих правозахисних організацій, дипустанови, місцевої влади у відстоюванні та захисті їхніх інтересів, про особливості ліванського законодавства, що регулює відносини у різних сферах.

З цією метою впродовж 2010 року відбулись чотири виїзних зустрічі консульської посадової особи з українськими громадянами в місцях їх компактного проживання (Бейрут, Сайда, Тріполі, Захле). Відповідні консультації надаються громадянам також під час їхніх особистих звернень до установи, у телефонних розмовах. На постійній основі проводилась робота з наповнення необхідною інформацією веб-сторінки Посольства.

Іншим важливим напрямком консульської роботи залишається оформлення громадянства України дітям від спільних шлюбів. Станом на кінець 2010 року оформлено набуття громадянства України за народженням 120 особам і до закордонних паспортів громадян України, відповідно, внесено 120 записів про дітей, народжених в Лівані. Двадцять одна дитина отримала українське свідоцтво про народження.

З метою створення правової бази для вирішення проблемних питань у жовтні 2010 року погоджено і парафоровано тексти Угоди між Україною та Ліванською Республікою про правову допомогу у цивільних і кримінальних справах та Угоди між Україною і Ліванською Республікою про екстрадицію.

В плані розвитку культурно-гуманітарного співробітництва варто відзначити відкриття «Українського культурного центру», яке відбулося 31 жовтня 2010 року в Бейруті. Це громадська неурядова організація, ініціатива створення якої належить українській громаді в Лівані. Треба віддати належне громадянці України Юлії Хемаді, її чоловікові, громадянину Лівану Алі Хемаді – великому другу України, громадянці України Анні

Хурі та багатьом іншим нашим співвітчизникам, а також відомому ліванському бізнесмену Рафіку Дау за його фінансову допомогу.

Посольство зі свого боку готове і надалі надавати всіляку методичну, інформаційну, а по можливості і матеріальну допомогу «Українському культурному центру». Зокрема, привезено з Києва підручники для вивчення української мови ліванськими дітьми українського походження, дитячу літературу. Опрацьовується питання надання допомоги в рамках «Державної програми співпраці із закордонними українцями». Ми сподіваємось, що він стане справжнім осередком української культури, мови та освіти в Лівані.

Продовжувалася робота з налагодження прямих зв'язків між українськими та ліванськими навчальними закладами. Так, наприкінці жовтня 2010 року відбувся візит до Лівану ректора Національного університету «Львівська політехніка» (м. Львів) професора Юрія Бобало на запрошення президента Американського науково-технологічного університету в Бейруті Хіям Сакр. У ході візиту було підписано Угоду про співпрацю між двома університетами і домовлено про обмін студентами, науковцями та спортивними колективами. Ліванська делегація відвідає Львів у травні 2011 року.

Варто відзначити ще один важливий аспект у розвитку українсько-ліванських відносин. **Наприкінці 2010 року завершено спорудження нового адміністративного будинку Посольства. Ця будівля збудована повністю за кошти відомого ліванського бізнесмена Рафіка Дау. На початку ц.р. відбулася церемонія передачі українській стороні «символічного ключа».**

Наразі вирішуються організаційні питання щодо започаткування його експлуатації і переїзду співробітників Посольства до нової будівлі, яке заплановано на кінець лютого ц.р. Церемонію офіційного відкриття нової будівлі дипустанови ми сподіваємося провести у другому кварталі ц.р. Конкретні терміни будуть визначені пізніше.

Koval O.V. Ukrainian-Lebanese relations in 2010 / Ministry of Foreign Affairs of Ukraine

The article is devoted to the Ukrainian – Lebanese relations. The author uses figures within 2010. The analysis of the cooperation between Ukraine and Lebanon in political, trade and economic, cultural and humanitarian spheres is presented. Also the article touches the increase of the Law and Agreement basis of two states.

Key words: Ukraine, Lebanon, bilateral relations, common interests, trade and economic relations, visits, science.

Коваль О.В. Украинско-ливанские отношения в 2010 году / Министерство иностранных дел Украины

Статья посвящена украинско-ливанским отношениям. Данные, которые использует автор, относятся к периоду 2010 года. Представлен анализ сотрудничества Украины и Ливана в политической, торгово-экономической сфере, и культурно-гуманитарной сферах. А также речь идет о расширении договорно-правовой базы отношений между Украиной и Ливаном.

Ключевые слова: Украина, Ливан, двусторонние отношения, общие интересы, торгово-экономическое сотрудничество, визиты, наука.

Стаття надійшла до редколегії 21.04.2011

Прийнята до друку 01.06.2011